

Til lovforslag nr. L 8. Betænkning afgivet af retsudvalget den 13. oktober 1986

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om køb på kredit

Udvalget har behandlet lovforslaget i flere møder og har herunder stillet spørgsmål til justitsministeren, som denne har besvaret skriftligt.

Udvalget har endvidere modtaget mundtlige og/eller skriftlige henvendelser fra:

Butikshandelens Fællesråd,
Danmarks Automobilforhandler Forening,
Dansk Organisation af Detailhandelskæder,
Danske Detailhandelsejede Kontoringer,
Detailhandelens Kreditformidlingsråd,
Forbrugerrådet,
GN Data A/S og
Søsportens Brancheforening.

Der er af justitsministeren og et mindretal stillet ændringsforslag, hvorom henvises til de ledsagende bemærkninger.

Nogle af udvalgets spørgsmål er optrykt som bilag til betænkningen tillige med justitsministerens svar herpå.

Herefter indstiller et *flertal* (Det Konservative Folkepartis, Venstres, Det Radikale Venstres, Centrum-Demokraternes og Kristeligt Folkepartis medlemmer af udvalget) lovforslaget til *vedtagelse* med de af justitsministeren under nr. 5 og 8 stillede ændringsforslag.

Et *mindretal* (Socialdemokratiets og Socialistisk Folkepartis medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling og ønsker at udtale følgende:

Mindretallet finder det i denne situation betænkeligt at anvende lov om køb på kredit som grundlag for en forbrugsbegrænsning, idet lovens målgruppe traditionelt har været en personkreds, som lovgiverne har ønsket at

beskytte. Anvendes denne afgrænsning som grundlag for et økonomisk indgreb, bliver »beskyttelsen« af noget tvivlsom værdi. Som eksempel på de tilfældigheder, som opstår med dette udgangspunkt, kan nævnes, at der tidligere i den danske afbetalingslovgivning var medtaget mindre erhvervsdrivende for så vidt angår deres indkøb på kredit af materialer m.v. til brug i deres virksomheder. Udgangspunktet herfor var, at man fandt behov for også at beskytte disse mindre erhvervsdrivende. Efter at disse ved en tidligere lovrevision blev unddraget lovens beskyttelse, undgår de nu også denne del af det økonomiske indgreb, hvorfor det altså vender sig til en fordel ikke at nyde denne »beskyttelse«.

Ganske vist deler mindretallet regeringens intentioner om at begrænse forbruget af den fremtidige produktion, idet forbrugsmønsteret er uhensigtsmæssigt ud fra såvel samlede samfundsbetragtninger som ud fra indlysende omkostningsbetragtninger for den enkelte forbruger; men i betragtning af at kontokortbrugere og kreditbrugere i øvrigt ofte vil være personer, som ikke har mulighed for at opnå lån gennem pengeinstitutter, men som ikke desto mindre har behov for indkøb af basale forbrugsgoder som f.eks. møbler og køleskab, fordi de skal stifte hjem eller ventte en familieførogelse. Et indgreb mod det lånefinansierede forbrug burde derfor skelne mellem egentligt luksusforbrug og goder, »der er nødvendige til opretholdelse af et beskedent hjem og en beskedent levefod«, jf. formuleringen herom i retsplejelovens § 509.

Dertil kommer, at lovforslaget på mange måder virker helt tilfældigt, hvilket også er fremgået af en række af justitsministerens besvarelser af spørgsmål fra udvalget.

Et stereoanlæg, som i alt koster mere end 2.000 kr., vil kunne opdeles i flere køb af enkeltheder, som hver især koster mindre end 2.000 kr., hvorved det falder uden for en del af lovforslagets bestemmelser. En tilsvarende unddragelse af lovforslagets virkninger vil derimod ikke kunne ske ved køb af andre varer, f.eks. et køleskab.

En kontoaftale, der indeholder 10 månedlige afdrag årligt a 10 pct. vil være ulovlig, mens en kontoaftale, der indeholder 12 månedlige afdrag årligt a 5 pct., derimod ikke er ulovlig, uagtet at den førstnævnte situation ligger nærmest på regeringens hensigter med lovforslaget og virker stærkere forbrugsbegrænsende end den sidstnævnte situation. Oven i købet skal afdraget i de to måneder, der ellers var afdragsfrie, udelukkende beregnes på grundlag af køb foretaget efter den 7. oktober, hvilket gør lovforslaget helt uadministrerbart navnlig i situationer, hvor køberen selv afgør, hvilke to måneder der ønskes afdragsfrie. I de kontokortaftaler, hvor der hidtil har været ret til to afdragsfrie måneder, skal der fremover ske særskilt opgørelse for ny og gammel gæld for hver måned, hvilket er bekræftet af ministeren i besvarelsen af spørgsmål nr. 20.

Det fremgår endvidere af ministerens besvarelse af udvalgs spørgsmål nr. 12, at ved et lånefinansieret forbrugskøb med en kontantpris på 10.000 kr., afdraget over 24 måneder, vil den samlede kreditpris stige med i alt 546 kr., men heraf udgør den forøgede stempelafgift alene 467 kr. Lovforslaget indebærer derfor den maksimale gene for forbrugerne med den mindst tænkelige effekt. I det nævnte eksempel er det således alene 79 kr., der hidrører fra nærværende lovforslag.

Dertil kommer, at stempelafgiften er beregnet på grundlag af den samlede kreditpris, hvorfor der ikke ligger noget incitament til eventuelt at foretage udbetaling ud over den pligtige. Der var således mere fornuft i at anvende retskøbesummen som beregningsgrundlag, eventuelt under anvendelsen af en højere stempelafgift.

Mindretallet mener derfor, at der er såvel principielle og sociale som tekniske indvendinger mod det foreliggende lovforslag.

Trods mindretallets indstilling af lovforslaget til forkastelse har mindretallet alligevel stillet ændringsforslag om at forpligte sælgerne til at oplyse om den effektive rente for på

den måde at anvise en mulig måde at opnå en begrænsning i kreditforbruget på, som i modsætning til nærværende lovforslag samtidig indebærer en styrkelse af forbrugerne og disses retsstilling.

Ændringsforslag

Til § 1

Af et *mindretal* (S og SF):

1) Før nr. 1 indsættes som nyt nummer:

»01. I § 8, *stk. 1*, indsættes efter nr. 3 som nyt nummer:

»4) *Kreditomkostningerne angivet som en effektiv årlig rente*, beregnet af kontantprisen efter fradrag af udbetalingen og i givet fald under hensyn til, at der efterhånden sker betaling af afdrag.«

Nr. 4-5 bliver herefter nr. 5-6.«

2) *Nr. 1* affattes således:

»1. I § 8 indsættes efter *stk. 2* som nyt stykke:

»*Stk. 3*. Justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om beregningen af kreditomkostningerne som en effektiv årlig rente samt i det omfang, det betinges af prisudviklingen, ændre beløbsangivelsen i *stk. 1*.«

3) Efter nr. 2 indsættes som nyt nummer:

»02. I § 32 indsættes efter nr. 3 som nyt nummer:

»4) *Kreditomkostningerne angivet som en effektiv årlig rente ved forskellig udnyttelse af kontoen*.«

Nr. 4 bliver herefter nr. 5.«

4) Efter nr. 3 indsættes som nyt nummer:

»03. I § 32 indsættes som *stk. 2*:

»*Stk. 2*. Justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om, hvorledes oplysningspligten i *stk. 1*, nr. 4, skal opfyldes.«

Af *justitsministeren*, tiltrådt af et *flertal* (KF, V, RV, CD og KRF):

5) I den under *nr. 4* foreslåede § 35 a indsættes efter *stk. 1* som nyt stykke:

»*Stk. 2*. Bestemmelsen i *stk. 1* gælder tilsvarende for den tredjemand, som i henhold til § 1, *stk. 2*, nr. 2, har finansieret købet.«

Stk. 2 og 3 bliver herefter stk. 3 og 4.

Af et *mindretal* (S og SF):

6) Efter nr. 4 indsættes som nye numre:

»04. I § 39, stk. 1, 1. pkt., ændres »§ 8, stk. 1, nr. 3,« til: »§ 8, stk. 1, nr. 3 og 4,«.

05. I § 39, stk. 2, indsættes efter 1. pkt. som nyt punktum:

»Er den effektive rente for lavt angivet i oplysninger efter § 8, stk. 1, nr. 4, kan kreditor ikke kræve højere kreditomkostninger, end hvad der svarer til den effektive rente, der er angivet.««

Til § 3

7) I *Stk. 1* indsættes efter 1. pkt. som nyt punktum:

»Dog fastsættes tidspunktet for ikrafttræden af § 1, nr. 01, 02, 04 og 05 af justitsministeren.«

Af *justitsministeren*, tiltrådt af et *flertal* (KF, V, RV, CD og KRF):

8) Efter stk. 2 indsættes som nyt stykke:

»*Stk. 3.* En sælger eller en tredjemand, der indgår eller anvender en kontoaftale om forbrugerkøb, kan udskyde opkrævningen af de beløb, køberen skal betale efter § 35 c, til senest den 31. januar 1987.«

Bemærkninger

Til nr. 1, 2, 3, 4 og 6

Det foreslås, at der ved køb efter en kontoaftale (§ 32) og ved andre kreditkøb (§ 8) indføres en pligt for sælger til at oplyse den effektive rente.

Efter mindretallets mening vil en sådan oplysning i sig selv virke forbrugsbegrænsende, idet flere undersøgelser har vist, at forbrugerne ikke er fuldt ud bevidst om, hvor dyrt det faktisk er at købe på kredit.

Ændringsforslagene vil også modvirke konkurrenceforvridning mellem pengeinstitutter og andre former for kreditgivning.

Til nr. 5

Efter bestemmelsen i § 35 a må en sælger kun indgå forbrugerkreditaftaler, hvor kontantprisen overstiger 2.000 kr., hvis sælgeren ved overgivelsen er fyldestgjort for mindst 30 pct. af kontantprisen, og kreditkøbsprisen skal betales inden 3 år. Sælgeren vil ikke kunne omgå disse krav ved at indgå aftaler med en tredjemand om, at denne yder kommende købere lån til dækning af udbetalingen og lån, der indebærer en længere afdragstid.

Den foreslåede bestemmelse medfører, at et finansieringsselskab eller lignende, der på grundlag af en aftale med sælgeren yder køber lån til hel eller delvis dækning af købesummen, tillige skal overholde reglerne for udbetaling og afdragstid i § 35 a, stk. 1.

Det betyder navnlig, at der ikke må ydes lån til dækning af de 30 pct. af kontantprisen, og at lånet skal betales tilbage inden 3 år fra købsaftalens indgåelse.

En tilsidesættelse heraf vil kunne medføre et selvstændigt strafansvar for finansieringsinstituttet m.v.

Til nr. 7

For at give virksomhederne mulighed for at tilpasse sig de foreslåede ændringer, hvorefter der indføres en pligt for sælger til at oplyse den effektive rente ved køb efter en kontoaftale og ved andre kreditkøb, ændres ikrafttrædelsesbestemmelsen, således at denne del af loven først sættes i kraft efter en vis periode, der nærmere bestemmes af justitsministeren.

Til nr. 8

Den yderligere overgangsregel er medtaget for at give firmaer med kontosalg, der benytter EDB-baserede kontrolsystemer, tilstrækkelig tid til at ændre disse systemer i overensstemmelse med de krav, der stilles i § 35 c.

Ændringsbestemmelsen medfører ikke en udskydelse af ikrafttrædelsestidspunktet for afdragsreglerne for kontoaftaler, men giver alene de virksomheder, der har behov herfor, mulighed for at udskyde opkrævningen af udbetaling og afdrag.

Hagen Hagensen (KF) fmd. Annelise Gotfredsen (KF) Collet (KF)

Grethe Fenger Møller (KF) Bjørn Elmquist (V) Birthe Rønn Hornbech (V)

Birgith Mogensen (CD) Kofod-Svendsen (KRF) Ole Espersen (S) Erik B. Smith (S)

Korneliusen (S) Torben Lund (S) Lissa Mathiasen (S) Jimmy Stahr (S)

Leif Hermann (SF) Ebba Strange (SF) nfmd. Niels Helveg Petersen (RV)

Partierne VS og FP havde ikke medlemmer i udvalget.

Nogle af udvalgets spørgsmål til justitsministeren og dennes svar herpå

Spørgsmål 1:

Vil f.eks. et stereoanlæg, som i alt koster mere end 2.000 kr., kunne opdeles i flere køb af enkeltheder, som hver især koster mindre end 2.000 kr.?

Svar:

Spørgsmålet kan besvares bekræftende, såfremt stereoanlægget består af flere dele, der hver især normalt også vil kunne sælges som en selvstændig enhed.

Spørgsmål 5:

Kan kontoaftaler, der indebærer 10 årlige afdrag a 10 pct. af den til enhver tid eksisterende saldo (i alt 100 pct.), betragtes som lovstridige, mens kontoaftaler, der indebærer 12 årlige afdrag a 5 pct. er lovlige?

Svar:

Sådanne vilkår vil efter lovforslaget ikke være lovlige. Det kan i den forbindelse bemærkes, at 10 årlige afdrag på 10 pct. af restgælden ikke vil medføre en fuldstændig indfrielse af gælden.

Spørgsmål 6:

Hvorfor er bemærkningernes formulering »Eksisterende kontoaftaler må derfor snarest muligt ændres eller suppleres, således at de kommer i overensstemmelse med loven« ikke medtaget i lovtæksten?

Svar:

Som det fremgår af bestemmelsen i forslagets § 1, nr. 4, må der efter lovens ikrafttræden kun anvendes kontoaftaler, der opfylder vilkårene i § 35 c. Dette medfører f.eks., at en sælger ikke som betaling må modtage et kontokort, medmindre kontoaftalen opfylder afdragsvilkårene i § 35 c. For at forklare,

hvad dette betyder i praksis, er det i bemærkningerne forklaret, at det er nødvendigt, at eksisterende kontoaftaler ændres i overensstemmelse med lovens krav, hvis de fortsat ønskes anvendt. En sådan forklaring bør ikke indgå i en lovtækt.

Spørgsmål 12:

Vil ministeren foretage en beregning, der viser, hvorledes L 8 virker sammen med L 5 og L 6, såfremt der indkøbes et forbrugsgode til en kontantpris på 10.000 kr., sammenholdt med de eksisterende regler?

Svar:

Justitsministeriet har i anledning af spørgsmålet indhentet følgende udtalelse fra finansministeriet:

»Som eksempel på et lånefinansieret forbrugskøb med en kontantpris på 10.000 kr. betragtes en afbetalingshandel, hvor restbeløbet afdrages med lige store ydelser over 24 måneder med en rente på 1,5 pct. pr. måned.

Under de nuværende forhold beregnes følgende:

Udbetaling	2.000 kr.
Ydelse pr. måned	399 kr.
Renter i alt	1.585 kr.
Kreditpris	11.585 kr.

Følges lovforslagene L 5, L 6 og L 8, beregnes følgende:

Udbetaling	3.000 kr.
Ydelse pr. måned	349 kr.
Renter i alt	1.387 kr.
Renteafgift i alt	277 kr.
Kreditpris	11.664 kr.
Stempelafgift	467 kr.
Omkostninger i alt	12.131 kr.

Forslagene indebærer i eksemplet, at kreditomkostningerne stiger med i alt ca. 546 kr.

Bilag til bet. o. lovf. vedr. køb på kredit

Det er forudsat, at stempelafgiften betales kontant af køber ved indgåelse af aftalen.«

Spørgsmål 20:

Ad svaret på spørgsmål 3

Hvis en kontohaver har ny og gammel gæld og der for den gamle gæld har eksisteret en ordning, hvorefter 2 måneder om året var afdragsfri, skal der da ske en særskilt

opgørelse for betaling på ny og gammel gæld i de to måneder? Hvis en kontohaver har haft valgfrihed med hensyn til, hvilke to måneder der var gældfri, skal der da ske en særskilt opgørelse for ny og gammel gæld for hver måned?

Svar:

Begge spørgsmål kan besvares bekræftende.